Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

2. dubna 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Svoboda usazování – Volný pohyb služeb – Trhy finančních nástrojů – Směrnice 2004/39/ES – Pojmy ‚neprofesionální klient' a ‚spotřebitel' – Podmínky k uplatnění postavení spotřebitele – Určení příslušnosti pro rozhodnutí o návrhu"

Ve věci C-500/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunalul Specializat Cluj (specializovaný soud v Kluži, Rumunsko) ze dne 2. května 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 30. července 2018, v řízení

**AU**

proti

**Reliantco Investments LTD,**

**Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala Bucureşti,**

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda senátu, S. Rodin (zpravodaj), D. Šváby, K. Jürimäe a N. Piçarra, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za AU V. Bereou, a A. I. Rusan, avocats,

– za Reliantco Investments LTD a Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala Bucureşti C. Stoica, L. Radu a D. Arageou, avocats,

– za rumunskou vládu původně C.-R. Canțărem, E. Gane, A. Wellman a O.-C. Ichim, poté E. Gane, A. Wellman a O.-C. Ichim, jako zmocněnci,

– za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: rumunština.

– za portugalskou vládu L. Inez Fernandes, P. Lacerda, P. Barrosem da Costa a L. Medeirosem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi T. Scharfem, N. Ruiz Garcíou, L. Nicolae a M. Heller, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

## Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS (Úř. věst. 2004, L 145, s. 1; Zvl. vyd. 06/07, s. 263), jakož i čl. 7 bodu 2 a čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi AU na jedné straně a společnostmi Reliantco Investments LTD a Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala Bucureşti na straně druhé, jehož předmětem jsou limitní příkazy ve vztahu k ceně ropy, které AU zadal na on-line platformě vlastněné žalovanými v původním řízení a v důsledku kterých údajně ztratil určitou peněžní částku.

### Právní rámec

#### *Unijní právo*

*Směrnice 93/13/EHS*

3 Článek 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26) stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

b) ‚spotřebitelem' fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespadají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání;

c) ‚prodávajícím nebo poskytovatelem' fyzická nebo právnická osoba, veřejnoprávně nebo soukromoprávně vlastněná, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely související s její obchodní nebo výrobní činností nebo povoláním."

4 Článek 3 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti [požadavkem dobré víry] způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele."

*Směrnice 2004/39*

5 Bod 31 odůvodnění směrnice 2004/39 zní:

„Jedním z cílů této směrnice je ochrana investorů. Opatření na ochranu investorů by měla být přizpůsobena specifickým rysům každé kategorie investorů (neprofesionální, profesionální a protistrany).“

6 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

10) ‚klientem‘ jakákoli fyzická nebo právnická osoba, které investiční podnik poskytuje investiční nebo doplňkové služby;

11) ‚profesionálním klientem‘ klient, který splňuje kritéria stanovená v příloze II;

12) ‚neprofesionálním klientem‘ klient, který není profesionálním klientem;

[…]

17) ‚finančními nástroji‘ nástroje uvedené v oddíle C přílohy I;

[…]“

7 Článek 19 směrnice 2004/39 stanoví:

„[…]

2. Veškeré informace, včetně propagačních sdělení, určené investičním podnikem pro klienty nebo potenciální klienty, musí být korektní, jasné a neklamavé. Propagační sdělení musí být možné jako taková jasně určit.

3. Klientům nebo potenciálním klientům se poskytují srozumitelné informace o

– investičním podniku a jeho službách;

– finančních nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií;

– systémech provádění a

– nákladech a souvisejících poplatcích,

aby byli přiměřeně schopni pochopit povahu a rizika investiční služby i nabízeného určitého typu finančního nástroje, a následně učinit informované investiční rozhodnutí. Tyto informace lze poskytovat ve standardizované formě.

[…]

5. Členské státy zajistí, aby investiční podniky při poskytování investičních služeb jiných než služeb uvedených v odstavci 4 požádaly klienta nebo potenciálního klienta o poskytnutí informací o jeho znalostech a zkušenostech v oblasti investic v souvislosti s určitým nabízeným nebo požadovaným produktem nebo službou, aby tak mohly posoudit, zda jsou navrhovaná investiční služba nebo navrhovaný investiční produkt pro klienta vhodné.

Pokud se investiční podnik na základě informací získaných podle předchozího pododstavce domnívá, že produkt nebo služba nejsou pro klienta nebo potenciálního klienta vhodné, upozorní jej. Toto upozornění lze poskytnout ve standardizované formě.

Pokud se klient nebo potenciální klient rozhodne informace uvedené v prvním pododstavci neposkytnout nebo pokud o svých znalostech a zkušenostech poskytne nedostatečné informace, upozorní investiční podnik klienta nebo potenciálního klienta, že toto rozhodnutí investičnímu podniku neumožní určit, zda jsou pro něj navrhovaný produkt nebo navrhovaná služba vhodné. Toto upozornění lze poskytnout ve standardizované formě.

[…]“

8 Příloha I oddíl C bod 9 uvedené směrnice zmiňuje „[f]inanční rozdílové smlouvy“.

9 Podle přílohy II téže směrnice platí, že „[p]rofesionální klient je klient, který má zkušenosti, znalosti a odborné schopnosti k tomu, aby činil vlastní investiční rozhodnutí a řádně vyhodnocoval rizika, která podstupuje“. Podle této přílohy jsou za profesionální klienty považovány mimo jiné „[s]ubjekty, které musí mít pro činnost na finančních trzích povolení nebo musí podléhat regulaci“.

*Nařízení (ES) č. 864/2007*

10 Článek 2 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40) stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení zahrnuje škoda jakékoli následky civilního deliktu, bezdůvodného obohacení, jednatelství bez příkazu nebo předsmluvního jednání.“

11 Článek 12 odst. 1 tohoto nařízení stanoví:

„Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z předsmluvního jednání, je bez ohledu na to, zda došlo ke skutečnému uzavření smlouvy, právo, které se použije na smlouvu nebo které by se na ni použilo, kdyby byla uzavřena.“

*Nařízení č. 1215/2012*

12 V bodě 18 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 se uvádí:

„Pokud se týče pojištění, spotřebitelských a pracovních smluv, měla by být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou pro ni příznivější než obecná pravidla.“

13 Článek 7 uvedeného nařízení stanoví:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována:

1) a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn;

[…]

2) ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události;

[…]“

14 Článek 17 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, jenž je součástí oddílu 4 kapitoly II téhož nařízení, zní:

„Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny článek 6 a čl. 5 bod 7:

[…]

c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností.“

15 Článek 18 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Spotřebitel může podat žalobu proti smluvnímu partnerovi buď u soudů členského státu, v němž má tento smluvní partner bydliště, nebo, bez ohledu na bydliště druhé strany, u soudu místa, kde má bydliště spotřebitel.“

16 Podle článku 19 uvedeného nařízení platí:

„Od ustanovení tohoto oddílu je možné se odchýlit pouze dohodou:

1) uzavřenou po vzniku sporu;

2) umožňující spotřebiteli zahájit řízení u jiných soudů než těch, které jsou uvedeny v tomto oddíle, nebo

3) uzavřenou mezi spotřebitelem a jeho smluvním partnerem, kteří mají v době uzavření smlouvy bydliště nebo obvyklý pobyt v témže členském státě, jestliže tato dohoda zakládá příslušnost soudů tohoto členského státu, ledaže by taková dohoda nebyla podle práva tohoto členského státu přípustná.“

17 Článek 25 téhož nařízení stanoví:

„1. Bez ohledu na bydliště stran, dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. Tato dohoda o příslušnosti musí být uzavřena:

a) písemně nebo ústně s písemným potvrzením;

b) ve formě, která odpovídá zvyklostem zavedeným mezi těmito stranami, nebo

c) v mezinárodním obchodě ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí.

[…]

4. Dohody o příslušnosti ani obdobná ustanovení v zakládací listině trustu nemají právní účinek, jsou-li v rozporu s články 15, 19 nebo 23 nebo pokud mají soudy, jejichž příslušnost má být vyloučena, podle článku 24 výlučnou příslušnost.

[…]“

***Rumunské právo***

18 Článek 1254 codul civil (občanský zákoník) stanoví:

„1. Má se za to, že neplatná nebo zrušená smlouva nikdy nebyla uzavřena.

2. Za podmínek stanovených zákonem vede zrušení smlouvy ke zrušení pozdějších aktů uzavřených na jejím základě.

3. V případě zrušení smlouvy musí každá smluvní strana druhé straně vrátit nebo nahradit přijatá plnění, jak stanoví články 1639 až 1647, a to i tehdy, když bylo plněno postupně nebo průběžně.“

19 Článek 1269 občanského zákoníku stanoví:

„1. Není-li smlouva jasná ani po uplatnění výkladových pravidel, vykládá se ve prospěch toho, kdo se zavazuje.

2. Ujednání smluv uzavíraných adhezním způsobem se vykládají v neprospěch strany, která je navrhla.“

20 Podle čl. 2 odst. 1 Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesionişti şi consumatori (zákon č. 193/2000 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách), jímž se do rumunského práva provádí směrnice 93/13, platí:

„ ‚Spotřebitelem‘ se rozumí jakákoli fyzická osoba nebo skupina fyzických osob tvořících sdružení, která na základě smlouvy spadající do působnosti tohoto zákona jedná pro účely, které nespadají do rámce její obchodní, průmyslové, výrobní nebo řemeslné činnosti nebo jejího výkonu svobodného povolání.“

21 Článek 4 odst. 2 a 3 uvedeného zákona stanoví:

„2. Smluvní ujednání je považováno za nesjednané přímo spotřebitelem, jestliže bylo stanoveno, aniž měl spotřebitel možnost ovlivnit jeho charakter, jako je tomu v případě standardizovaných smluv nebo všeobecných prodejních podmínek používaných prodávajícími zboží nebo poskytovali služeb na trhu s dotyčným výrobkem nebo službou.

3. Skutečnost, že některé aspekty ujednání nebo jen jedno konkrétní ujednání byly sjednány individuálně, nevylučuje použití ustanovení tohoto zákona pro zbytek smlouvy, jestliže celkové posouzení smlouvy ukazuje, že se přesto jedná o smlouvu prodávajícím nebo poskytovatelem předem jednostranně určenou. Jestliže prodávající nebo poskytovatel tvrdí, že určité standardizované ujednání bylo individuálně sjednáno, je povinen své tvrzení prokázat.“

22 Článek 4 odst. 1 Legea nr. 297/2004 privind piața de capital (zákon č. 297/2004, o kapitálových trzích) zní:

„Finanční investiční služby poskytují fyzické osoby jednající jako zástupci pro tyto služby. Tyto osoby vykonávají svou činnost výlučně jménem zprostředkovatele, který je zaměstnává, a nesmějí poskytovat finanční investiční služby svým vlastním jménem.“

23 Článek 4 odst. 1 Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind servicii financiare (nařízení vlády č. 85/2004, o ochraně spotřebitele při uzavírání a plnění smluv týkajících se finančních služeb na dálku) stanoví:

„Před uzavřením smlouvy na dálku nebo při předložení nabídky je dodavatel povinen včas, řádně a úplně informovat spotřebitele o následujících skutečnostech týkajících se jeho totožnosti a zahrnujících alespoň:

[…]

c) název nebo jméno zprostředkovatele, postavení, v jakém jedná ve vztahu se spotřebitelem, adresu jeho sídla nebo bydliště a způsob, jakým jej lze kontaktovat, telefonní nebo faxové číslo, adresu elektronické pošty, označení obchodního rejstříku, ve kterém je zapsán, a číslo zápisu, jedná-li spotřebitel se zprostředkovatelem;

[…]“

## Spor v původním řízení a předběžné otázky

24 Dne 15. listopadu 2016 si AU vytvořil účet pro elektronické obchodování na on-line platformě UFX společnosti Reliantco Investments za účelem obchodování s takovými finančními nástroji, jako jsou rozdílové smlouvy (dále jen „CFD“).

25 K vytvoření účtu na on-line platformě UFX použil AU webovou doménu jedné obchodní společnosti a korespondenci se společností Reliantco Investments vedl jako ředitel rozvoje této obchodní společnosti.

26 Dne 11. ledna 2017 uzavřel AU se společností Relianco Investments smlouvu o možnosti využívat obchodování s finančními nástroji, ve které uvedl, že si přečetl podmínky nabídky, porozuměl jim a souhlasil s jejich dodržováním. Podle této smlouvy jsou k rozhodování o všech sporech, které vzniknou z takto uzavřené smlouvy nebo s ní budou mít souvislost, příslušné kyperské soudy a uzavřená smlouva a veškeré vztahy týkající se vyjednávání mezi stranami se řídí kyperským právem.

27 Dne 13. ledna 2017 zadal AU na on-line platformě UFX několik limitních příkazů ve vztahu k ceně ropy a tvrdil, že v důsledku těchto transakcí přišel o celou částku vyčleněnou na obchodním účtu, a sice 1 919 720 amerických dolarů (USD) (přibližně 1 804 345 eur).

28 Dne 26. dubna 2017 podal AU k předkládajícímu soudu žalobu proti žalovaným v původním řízení. Tvrdí, že se stal obětí manipulace, v důsledku které přišel o částku uvedenou v předchozím bodě, a za těchto okolností navrhuje, aby byla konstatována jejich občanskoprávní odpovědnost za nedodržení ustanovení upravujících ochranu spotřebitele. V žalobě dále navrhuje určení neplatnosti některých smluvních ujednání, která jsou podle jeho názoru zneužívající, a některých příkazů, které zadal na platformě UFX, a dále obnovení předešlého stavu mezi stranami.

29 AU je toho názoru, že podle čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1215/2012 ve spojení s jeho články 18 a 19 jsou pro rozhodnutí o uvedené žalobě příslušné rumunské soudy, protože je spotřebitelem s bydlištěm v Rumunsku.

30 Žalované v původním řízení vznášejí námitku obecné nepříslušnosti rumunských soudů. Domnívají se, že na základě čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 a ujednání o příslušnosti zmíněného výše v bodě 26 tohoto rozsudku jsou pro rozhodnutí o žalobě AU příslušné kyperské soudy. Zdůrazňují, že Eparhiako Dikastirio Lemesou (okresní soud v Limasolu, Kypr), k němuž AU podal návrh na vydání předběžného příkazu k zabavení jejich majetku nacházejícího se na Kypru, se prohlásil za příslušný k rozhodnutí o tomto návrhu.

31 Kromě toho tvrdí, že žaloba AU je založena na předsmluvní odpovědnosti (*culpa in contrahendo*), která je mimosmluvním závazkem spadajícím do působnosti nařízení č. 864/2007.

32 Žalované v původním řízení zpochybňují i postavení AU jakožto spotřebitele a tvrdí, že AU je fyzickou osobou jednající za účelem dosažení zisku, protože provedl úkony typické pro profesionální nebo podnikatelskou činnost a v průběhu plnění dotčené smlouvy dosáhl zisku ve výši 644 413,53 USD (přibližně 605 680 eur) ze 197 transakcí provedených v období od listopadu 2016 do 13. ledna 2017, z nichž jen šest je zpochybněno.

33 Předkládající soud v rámci zkoumání své příslušnosti k rozhodování ve věci samé shledává, že AU založil svou žalobu na občanskoprávní deliktní – tj. mimosmluvní – odpovědnosti, na kterou se v zásadě vztahuje nařízení č. 864/2007, přičemž se zároveň dovolává svého postavení jakožto spotřebitele, v důsledku čehož by soudní příslušnost mohla být určena podle čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1215/2012.

34 Má nicméně pochybnosti o argumentu, který AU vznesl v odpověď na tvrzení žalovaných v původním řízení a podle kterého se pojmy „neprofesionální klient“ použitý v čl. 4 odst. 1 bodě 12 směrnice 2004/39 a „spotřebitel“ ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 93/13 překrývají. Z výkladu uvedených ustanovení totiž podle uvedeného soudu vyplývá, že zatímco „spotřebitelem“ může být jen fyzická osoba, která nejedná v rámci své profesionální nebo podnikatelské činnosti, „neprofesionálním klientem“ může být fyzická osoba i právnická osoba nebo jiný subjekt, které nejsou uvedeny v příloze II směrnice 2004/39.

35 Předkládající soud odkazuje rovněž na rozsudek ze dne 3. července 1997, Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337), ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že zvláštní režim ochrany spotřebitele se vztahuje pouze na smlouvy uzavřené mimo jakoukoliv činnost nebo účel podnikatelské povahy a nezávisle na nich, s jediným cílem uspokojit vlastní potřeby v rámci soukromé spotřeby jednotlivce, přičemž taková ochrana není odůvodněná v případě smlouvy, jejímž účelem je profesionální nebo podnikatelská činnost.

36 Dále poukazuje na to, že oddíl 4 kapitoly II nařízení č. 1215/2012, který upravuje příslušnost u spotřebitelských smluv, je obecně použitelný na žaloby podané spotřebitelem na základě smlouvy, kdežto žaloba, kterou podal AU, je založena výlučně na občanskoprávní deliktní odpovědnosti, která vylučuje existenci smluvního vztahu.

37 Za těchto okolností se Tribunalul Specializat Cluj (specializovaný soud v Kluži, Rumunsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí nebo může vnitrostátní soud při výkladu pojmu ‚neprofesionální klient‘, který je uveden v čl. 4 odst. 1 bodě 12 směrnice 2004/39, použít stejná výkladová kritéria, jako jsou kritéria, která definují pojem ‚spotřebitel‘ podle čl. 2 písm. b) směrnice 93/13?

2) V případě záporné odpovědi na první předběžnou otázku, za jakých podmínek může ‚neprofesionální klient' podle směrnice 2004/39 v takovém sporu, jako je spor v původním řízení, využít postavení spotřebitele?

3) Představuje uskutečnění velkého objemu obchodů v relativně krátkém časovém období ze strany ‚neprofesionálního klienta' podle směrnice 2004/39 a investice značných peněžních částek do finančních nástrojů, jako jsou finanční nástroje definované v čl. 4 odst. 1 bodě 17 směrnice 2004/39, relevantní kritéria pro posouzení postavení spotřebitele v případě ‚neprofesionálního klienta' podle této směrnice?

4) Musí nebo může vnitrostátní soud, který má povinnost podle konkrétního případu určit dopad čl. 17 odst. 1 písm. c) nebo čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, při určování vlastní příslušnosti zohlednit hmotněprávní základ, kterého se žalobce dovolává (výlučně mimosmluvní odpovědnost) jako prostředku nápravy ve vztahu k uzavření údajně zneužívajících ujednání podle směrnice 93/13, u nichž by bylo rozhodné hmotné právo určeno podle nařízení č. 864/2007, anebo případné postavení žalobce jakožto spotřebitele činí hmotněprávní základ žaloby irelevantním?"

## K předběžným otázkám

### *K přípustnosti*

38 Rumunská vláda zpochybňuje přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Tvrdí, že předkládající soud měl poskytnout podrobnější informace o žalobě AU a uvést právní argumenty, na kterých je založena. Zdůrazňuje, že v položených otázkách není zohledněno ujednání o příslušnosti obsažené ve smlouvě uzavřené mezi AU a společností Reliantco Investments. V důsledku těchto nedostatků nejsou v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uvedeny všechny informace nezbytné k tomu, aby bylo možné poskytnout na položené otázky relevantní odpovědi.

39 V této souvislosti je třeba připomenout, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru (rozsudek Wightman a další, C-621/18, EU:C:2018:999, bod 26).

40 Kromě toho se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance (viz rozsudek ze dne 24. října 2019, État belge, C-35/19, EU:C:2019:894, bod 29).

41 Soudní dvůr však může odmítnout žádost o rozhodnutí o předběžné otázce jako nepřípustnou, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, nebo pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 17. října 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, bod 20).

42 Kromě toho vzhledem k duchu spolupráce, kterým se řídí vztahy mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem v rámci řízení o předběžné otázce, nemá nedostatek některých zjištění vnitrostátního soudu nutně za následek nepřípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, pokud je Soudní dvůr navzdory těmto nedostatkům na základě skutečností, které vyplývají ze spisu, toho názoru, že může předkládajícímu soudu poskytnout užitečnou odpověď (rozsudek ze dne 17. října 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, bod 21).

43 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci předkládající soud v souladu s judikaturou citovanou výše v bodech 41 a 42 tohoto rozsudku vymezil právní a skutkový rámec umožňující Soudnímu dvoru odpovědět na otázky, které jsou mu položeny, a Soudnímu dvoru nepřísluší ověřovat správnost tohoto rámce, je třeba konstatovat, že projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

***K první až třetí otázce***

44 Podstatou první až třetí otázky předkládajícího soudu, jimiž je třeba se zabývat společně, je, zda musí být čl. 17 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že fyzickou osobu, která na základě takové smlouvy, jako je CFD uzavřená s finanční společností, uskutečňuje finanční operace prostřednictvím zprostředkovatele této společnosti, lze kvalifikovat jako „spotřebitele“ ve smyslu tohoto ustanovení a zda je pro účely této kvalifikace relevantní zohlednit takové faktory, jako je uskutečnění velkého objemu obchodů v relativně krátkém časovém období nebo skutečnost, že tato osoba investovala do uvedených obchodů značné částky nebo že tato osoba je „neprofesionálním klientem“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39.

45 V souladu s judikaturou Soudního dvora se čl. 17 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 použije za předpokladu, že jsou splněny tři podmínky, tedy zaprvé že má některá ze smluvních stran postavení spotřebitele, který jedná v rámci, o němž lze mít za to, že nespadá do jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, zadruhé že smlouva mezi takovým spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem byla skutečně uzavřena a zatřetí že taková smlouva spadá do některé z kategorií uvedených v odst. 1 písm. a) až c) uvedeného článku 17. Tyto podmínky musí být splněny kumulativně, takže není-li některá z těchto tří podmínek splněna, nemůže být příslušnost určena podle pravidel platných ve věcech spotřebitelských smluv (rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825 bod 39 a citovaná judikatura).

46 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, týká se první až třetí otázka položená Soudnímu dvoru v projednávané věci první z těchto tří podmínek, tj. postavení „spotřebitele“ jedné ze smluvních stran.

47 V této souvislosti je nutno připomenout, že pojem „spotřebitel“ ve smyslu článků 17 a 18 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán restriktivně, přičemž je třeba vycházet z postavení této osoby v určité smlouvě s ohledem na povahu a účel této smlouvy, a nikoli ze subjektivní situace této osoby, neboť jedna a tatáž osoba může být považována za spotřebitele v rámci některých transakcí a za hospodářský subjekt v rámci jiných transakcí (rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825 bod 41 a citovaná judikatura).

48 Soudní dvůr z toho vyvodil závěr, že se zvláštní režim stanovený tímto nařízením v oblasti ochrany spotřebitele jakožto osoby, která je považována za stranu nacházející se ve slabším postavení, vztahuje pouze na smlouvy uzavřené mimo jakoukoliv činnost nebo účel profesionální nebo podnikatelské povahy a nezávisle na nich, s jediným cílem uspokojit vlastní potřeby v rámci soukromé spotřeby jednotlivce (rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825 bod 42 a citovaná judikatura).

49 Tato zvláštní ochrana je neodůvodněná v případě smluv uzavřených za účelem profesionální nebo podnikatelské činnosti, byť plánované do budoucna, protože skutečnost, že se jedná o činnost plánovanou do budoucna, nemění nic na její profesionální či podnikatelské povaze (rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, bod 43 a citovaná judikatura).

50 Z toho vyplývá, že se zvláštní pravidla o soudní příslušnosti stanovená v článcích 17 až 19 nařízení č. 1215/2012 použijí v zásadě jen tehdy, když je účelem smlouvy uzavřené mezi smluvními stranami jiné než profesionální nebo podnikatelské využití dotyčného zboží nebo služby (rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, bod 44 a citovaná judikatura).

51 V souvislosti s takovými smlouvami, jako jsou CFD, uzavřenými mezi fyzickou osobou a finanční společností, Soudní dvůr rozhodl, že takové finanční nástroje spadají do působnosti článků 17 až 19 nařízení č. 1215/2012 (rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, bod 49).

52 Dále je třeba připomenout, že čl. 17 odst. 1 tohoto nařízení nepožaduje, aby spotřebitel v rámci smlouvy uzavřené pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, jednal určitým konkrétním způsobem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, bod 58).

53 Soudní dvůr z toho vyvodil, že faktory, jako je hodnota transakcí prováděných na základě takových smluv, jako jsou CFD, rozsah rizika finančních ztrát spojeného s uzavíráním takových smluv, případné znalosti či odbornost osoby v oblasti finančních nástrojů nebo také její aktivní jednání v rámci takových transakcí, jsou jako takové pro účely této kvalifikace v zásadě nerozhodné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, bod 59).

54 Totéž platí pro skutečnost, že spotřebitel uskutečnil velký objem obchodů v relativně krátkém časovém období nebo že investoval do těchto obchodů značné částky.

55 V souvislosti s relevancí skutečnosti, že osoba je „neprofesionálním klientem“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39, pro účely kvalifikování této osoby jako „spotřebitele“ ve smyslu čl. 17 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 je třeba připomenout, že okolnost, že určitá osoba je kvalifikována jako „neprofesionální klient“ ve smyslu prvně zmíněného ustanovení, jako taková v zásadě nemá vliv na kvalifikaci této osoby jako „spotřebitele“ ve smyslu druhého z citovaných ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. října 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, bod 77).

56 Za těchto podmínek je irelevantní i otázka, zda musí být pojem „neprofesionální klient“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39 vykládán podle stejných kritérií, jako jsou kritéria rozhodná pro výklad pojmu „spotřebitel“ podle čl. 2 písm. b) směrnice 93/13.

57 S ohledem na výše rozvedené úvahy je třeba na první až třetí otázku odpovědět, že čl. 17 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba, která na základě takové smlouvy, jako je CFD uzavřená s finanční společností, uskutečňuje prostřednictvím této společnosti finanční transakce, může být kvalifikována jako „spotřebitel“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uzavření této smlouvy nespadá do profesionální nebo podnikatelské činnosti této osoby, což musí ověřit předkládající soud. Pro účely této kvalifikace jsou takové faktory, jako je skutečnost, že tato osoba uskutečnila velký objem obchodů v relativně krátkém časovém období nebo že investovala do těchto obchodů značné částky, jako takové v zásadě nerozhodné, stejně jako je jako taková v zásadě nerozhodná skutečnost, že tatáž osoba je „neprofesionálním klientem“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39.

### *Ke čtvrté otázce*

58 Podstatou čtvrté předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být nařízení č. 1215/2012 vykládáno v tom smyslu, že pro účely určení příslušného soudu se na žalobu na určení občanskoprávní deliktní odpovědnosti podanou spotřebitelem proti svému smluvnímu partnerovi vztahuje oddíl 4 kapitoly II tohoto nařízení.

59 Úvodem je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že vzhledem k tomu, že nařízení č. 1215/2012 zrušuje a nahrazuje nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42), které nahradilo úmluvu ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následujících úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě, platí výklad podaný

Soudním dvorem ve vztahu k ustanovením posledně uvedeného nařízení rovněž pro nařízení č. 1215/2012 tehdy, když lze ustanovení obou těchto unijních předpisů považovat za „rovnocenná“ (rozsudek ze dne 29. července 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, bod 23).

60 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že článek 15 nařízení č. 44/2001, který odpovídá článku 17 nařízení č. 1215/2012, se použije pouze tehdy, když má dotčená žaloba souvislost se smlouvou, která byla uzavřena mezi spotřebitelem a osobou provozující profesionální nebo podnikatelské činnosti. Článek 15 nařízení č. 44/2001 podle znění úvodní části odstavce 1 i podle znění téhož odstavce písmene c) tohoto článku vyžaduje, aby byla spotřebitelem „uzavřena“ „smlouva“ s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti. Toto zjištění je kromě toho posíleno nadpisem oddílu 4 kapitoly II tohoto nařízení, do kterého tento článek 15 patří a který upravuje „[p]říslušnost ve věcech spotřebitelských smluv“ (rozsudek ze dne 14. května 2009, Ilsinger, C-180/06, EU:C:2009:303, body 52 a 53).

61 Soudní dvůr dále při analyzování čl. 13 prvního pododstavce úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, který rovněž odpovídá článku 17 nařízení č. 1215/2012, rozhodl, že nelze připustit takový výklad této úmluvy, který by vedl k tomu, že na některé nároky ze spotřebitelské smlouvy by se vztahovala pravidla o příslušnosti stanovená v článcích 13 až 15 této úmluvy, zatímco jiné nároky, které s takovou smlouvou souvisejí natolik úzce, že jsou od ní neoddělitelné, by se řídily jinými pravidly (rozsudek ze dne 11. července 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, bod 56).

62 Nezbytnost zabránit v co největším možném rozsahu tomu, že pro jednu a tu samou smlouvu bude příslušných více soudů, vyvstává totiž tím spíše tehdy, když jde o smlouvu mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, bod 57).

63 Vzhledem k tomu, že existence příslušnosti více soudů by mohla výrazně znevýhodnit stranu považovanou za slabší, jako je spotřebitel, je v zájmu řádného výkonu spravedlnosti, aby měl spotřebitel možnost jednomu a témuž soudu předložit všechny problémy, které mohou vyplynout ze smlouvy, k jejímuž uzavření byl spotřebitel údajně přiměn tím, že prodávající nebo poskytovatel použil formulace, které mohly uvést smluvního partnera v omyl (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, bod 58).

64 Z toho vyplývá, že pro účely použití oddílu 4 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 na žalobu spotřebitele proti prodávajícímu nebo poskytovateli – bez ohledu na splnění ostatních podmínek stanovených v čl. 17 odst. 1 tohoto nařízení – musí být smlouva skutečně uzavřena mezi těmito dvěma stranami a tato žaloba musí být neoddělitelně spjata s touto smlouvou.

65 V projednávané věci je zaprvé ke vztahu mezi AU a společností Reliantco Investments Limassol Sucursala București, dceřinou společností společnosti Reliantco Investments, třeba poznamenat, že ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by tyto dvě strany uzavřely smlouvu.

66 Proto vzhledem k uvedenému výše v bodě 60 tohoto rozsudku platí, že pokud žaloba byla podána, aniž uvedení účastníci řízení uzavřeli smlouvu, nevztahuje se na tuto žalobu oddíl 4 kapitoly II nařízení č. 1215/2012.

67 Zadruhé k použitelnosti tohoto oddílu na žalobu AU v rozsahu, v němž míří proti společnosti Reliantco Investments, se kterou AU uzavřel smlouvu, je třeba podotknout, že ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že tato žaloba je založena na vnitrostátních ustanoveních týkajících se ochrany spotřebitele, a konkrétně povinnosti dodavatele poskytnout před uzavřením smlouvy spotřebiteli informace, poradenství a upozornění ve vztahu k dodávaným službám a rizikům pro spotřebitele.

68 Z toho plyne – s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud – že uvedená žaloba směřuje k určení odpovědnosti poskytovatele za nesplnění předsmluvních povinností vůči spotřebiteli, který je jeho smluvním partnerem.

69 Takovou žalobu je třeba považovat za neoddělitelně spjatou se smlouvu uzavřenou mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, takže oddíl 4 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 se na ni vztahuje.

70 Tento závěr není zpochybněn skutečností, že předmětem žaloby AU je určení odpovědnosti poskytovatele, jmenovitě předsmluvní odpovědnosti (*culpa in contrahendo*) podle čl. 2 odst. 1 nařízení č. 864/2007 použitelného na mimosmluvní závazkové vztahy.

71 Právě naopak je třeba připomenout, že čl. 12 odst. 1 nařízení č. 864/2007 stanoví, že rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z předsmluvního jednání, je bez ohledu na to, zda došlo ke skutečnému uzavření smlouvy, právo, které se použije na smlouvu nebo které by se na ni použilo, kdyby byla uzavřena.

72 Závěr učiněný výše v bodě 69 tohoto rozsudku tedy podporuje nezbytnou soudržnost výkladu nařízení č. 1215/2012 s výkladem nařízení č. 864/2007 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. ledna 2016, ERGO Insurance a Gjensidige Baltic, C-359/14 a C-475/14, EU:C:2016:40, bod 43), neboť právo rozhodné pro závazkové vztahy, které vznikají z předsmluvního jednání, i soud příslušný k rozhodování o žalobě týkající se takového závazkového vztahu jsou určeny s ohledem na uzavíranou smlouvu.

73 S ohledem na výše uvedené je třeba na čtvrtou otázku odpovědět, že nařízení č. 1215/2012 musí být vykládáno v tom smyslu, že pro účely určení příslušného soudu se na žalobu na určení občanskoprávní deliktní odpovědnosti podanou spotřebitelem vztahuje oddíl 4 kapitoly II tohoto nařízení, je-li tato žaloba neoddělitelně spjata se smlouvou skutečně uzavřenou mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, což musí ověřit vnitrostátní soud.

## K nákladům řízení

74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

**1) Článek 17 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba, která na základě takové smlouvy, jako je rozdílová smlouva uzavřená s finanční společností, uskutečňuje prostřednictvím této společnosti finanční transakce, může být kvalifikována jako „spotřebitel“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uzavření této smlouvy nespadá do profesionální nebo podnikatelské činnosti této osoby, což musí ověřit předkládající soud. Pro účely této kvalifikace jsou takové faktory, jako je skutečnost, že tato osoba uskutečnila velký objem obchodů v relativně krátkém časovém období nebo že investovala do těchto obchodů značné částky, jako takové v zásadě nerozhodné, stejně jako je jako taková v zásadě nerozhodná skutečnost, že tatáž osoba je „neprofesionálním klientem“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS.**

**2) Nařízení č. 1215/2012 musí být vykládáno v tom smyslu, že pro účely určení příslušného soudu se na žalobu na určení občanskoprávní deliktní odpovědnosti podanou spotřebitelem vztahuje oddíl 4 kapitoly II tohoto nařízení, je-li tato žaloba neoddělitelně spjata se smlouvou skutečně uzavřenou mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, což musí ověřit vnitrostátní soud.**

Podpisy.